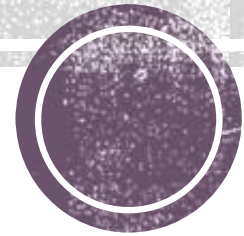

Eväitä toimivaan vuorovaikutukseen työyhteisössä

Tessa Horila, viestinnän opettaja, kouluttaja, FT

Tessa.horila@jyu.fi

24.11.2018

Työpajan sisällöt

- Mitä on vuorovaikutus? Entä **vuorovaikutusosaaminen**?
- Millainen viestijä minä olen (työssä)?
- Osaanko kuunnella muita?

Työskentelytapa:

- Tietoiskuja, keskustelua ja harjoituksia

Keitä me olemme?

- Esittäydytään parin pienen vuorovaikutusharjoituksen kautta!
  - 3 asiaa aamustani
  - Katseet kiertoon

Porinaa pienryhmässä

Vaihtakaa muutama minuutti ajatuksia seuraavasta kolmesta väitteestä

1. Hyväksi viestijäksi synnyttään – toiset vain osaavat, toiset eivät
2. Hankaluudet vuorovaikutuksessa johtuvat henkilökemioista – niihin ei voi vaikuttaa
3. Kuunteleminen on tärkein vuorovaikutustaito työelämässä

Minun (ja vuorovaikutuksen tutkimuksen) näkökulma: väitteet 1 ja 2 eivät pidä paikkansa, kolmas ehkäpä...?

Vuorovaikutus?

Ihmisten välistä merkitysten luomista, jakamista, vaihtamista ja neuvottelemista

Ei siis vain tiedon siirtämistä ("ruiskumalli")

Vuorovaikutus on...

Ihmiselle tyypillistä:
tarpeiden
toteuttaminen

Väistämätöntä
Peruuttamatonta
Aina
muutoksessa

Tilanne ja suhde
vaikuttavat

**Kehitettävissä
ja opittavissa!**

Vuorovaikutusosaaminen?

= osaamista, jota tarvitsemme keskinäisessä viestinnässämme, kaikenlaisissa tilanteissa, suhteissa, rooleissa jne.

Osaavalla viestijällä on

- *Tietoa* erilaisista vuorovaikutustilanteista, -tehtävistä ja -suhteista JA itsestä viestijänä
- *Motivaatiota* viestiä erilaisissa tilanteissa ja suhteissa, kykyä hallita asenteita ja tunteita
- *Taitoja* eli hyödyllisiä käyttäytymismuotoja vuorovaikutuksessa – esim. esiintymisen taidot, ryhmäviestintätaidot, palautteenanto, kuunteleminen, tuen antaminen, lohduttaminen jne.

→ Millaista osaamista tarvittiin alun harjoituksissa?

Vuorovaikutusosaaminen?

Osaava vuorovaikutus on

- *Tehokasta*: saavuttaa vuorovaikutuksen tavoitteita (itsen, suhteen, tiimin jne.)

SEKÄ

- *Tarkoituksenmukaista*: sopivaa (suhteessa normeihin, odotuksiin), ei loukkaa, vahingoita jne.

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy!

- Läpi elämän – huomaamattakin!
- Erilaisissa vuorovaikutustilanteissa: havainnoimalla muita, harjoittelemalla ja kokeilemalla
- Pyytämällä (ja ottamalla vastaan!) palautetta omasta viestinnästä
- Pohdiskelemalla itseä viestijänä, omia vahvuuksia ja kehityskohteita
  - Hyvin olennainen osa!
- Katse itseen viestijänä →

Millainen on viestijäkuvani?

- **Viestijäkuva: minäkuvan viestinnällinen ulottuvuus**
- **Minäkuva:** käsitys itsestä, itsearvostus, itseluottamus, minäpystyvyys

Viestijäkuva tarkoittaa käsityksiä

- Omasta halukkuudesta, rohkeudesta tai arkuudesta viestiä
- Omasta kyvystä suoriutua menestyksellisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
  - Työn ja yksityiselämän tilanteissa ja rooleissa
  - Erilaisissa vuorovaikutustilanteissa: esim. keskustelussa, esiintyessä, ryhmässä
- Vaikuttaa mm. siihen, millaisia tavoitteita asetamme, kuinka paljon panostamme, välttelemmekö vai osallistummeko viestintätilanteisiin
  - Pohdiskelu, harjoittelu ja palaute tukee viestijäkuvan positiivista kehitystä!

Viestijäkuvan ulottuvuudet

- **Luottamus:** luotanko siihen, että osaan viestiä riittävän hyvin?
- **Ymmärrys:** tunnistanko omia vahvuuksiani ja heikkouksiani?
- **Arvostus:** arvostanko itseäni viestijänä? Omaa tyyliäni ja tapaa? Omia vahvuuksiani?

Yhteinen viestijäkuvaharjoitus

- Valitaan kuvista sellainen, joka vastaa jollakin tavalla mielikuvaa itsestä viestijänä
  - Vahvuuksia, kehityskohteita, taipumuksia, tunteita jne...
  - Voi liittyä kaikkeen viestintään tai vain viestintään työssä
  - Ei painetta valintaan – harjoituksessa ei oikeaa tai väärää vastausta 😊
- Pienryhmissä: otetaan tarkasteltavaksi yksi kuva kerrallaan.
- Kuvan valinnut on ensin hiljaa ja kuuntelee muiden ajatuksia. Mitä mielikuvia kuva herättää VIESTINNÄSTÄ? (HUOM! Ei luonteenpiirteistä, ulkonäöstä tms.)
- Sen jälkeen henkilö saa itse kertoa, miksi valitsi kyseisen kuvan
- Kuvan voi ottaa itselleen talteen

Viestijäkuvaharjoituksen purkua

- Mitä ajatuksia harjoitus herätti?
- Miltä tuntui kuunnella toisten tulkintoja?
- Heräsikö oivalluksia itsestä viestijänä?

Katse vuorovaikutukseen: kuuntelemisen taito

= *kuulemista, ymmärtämistä, muistamista, tulkitsemista, arvioimista, vastaamista*

Kuuntelemisen taito edellyttää:

1. Aktiivisuutta

Edellyttää havainnoimista ja tulkitsemista
Vrt. kuuleminen (kuuloaisti)

2. Vastavuoroisuutta

Kuunteleminen näkyy omasta osallistumisesta!

Miten jatkan kuuntelemani perusteella keskustelua?

Puhuminen ja kuunteleminen limittyvät

3. Motivaatiota

Motivaatiota lisää esim.
kiinnostus aiheeseen, sen
kokeminen tärkeänä, kiinnostus
kuunneltavaa henkilöä kohtaan

Hyvän kuuntelemisen elementtejä

Huomio toiseen kuunneltaessa

- Kuunnellaan toisen asia kokonaan
- Hyvä kuuntelija keskittyy toiseen, ei vain omaan tulevaan puheenvuoroon

Ennakoasenteiden tiedostaminen

- Kaikilla ihmisillä omat tietonsa, asenteensa, asemansa, uskomuksensa
- Omien asenteiden tiedostaminen edesauttaa kuuntelemista

Toisen rohkaisu ja kuuntelemisen osoittaminen

- Kuulluksi tulemisen tunne rohkaisee puhumaan
- Voi osoittaa sanattomasti ja sanallisesti

Sanattoman ja sanallisen kuunteleminen

- Kehon liikkeet, äänen sävyt, tauot ja katseet laajentavat puheen merkitystä

Harjoitus kuuntelemisesta

- Jakaudutaan ryhmiin: 1 ohjeiden antaja, muut piirtäjiä
- Tehtävänä: piirrä ötökkä ohjeiden mukaan, aikaa 3 min
- Lisäkysymykset, tarkennukset **eivät** ole sallittuja

Harjoituksen purku

Keskusteltavaksi

- Mitä ajatuksia harjoitus herätti kuuntelemisesta?
- Mitä ajattelit kun ensin kuudit ohjeen ”piirrä ötökkä”, millainen mielikuva päähäsi tuli? Vaikuttiko se?

Vielä:

- Mikä esteitä työn arjessa on hyvälle kuuntelemiselle? Miten voisi edesauttaa hyvää kuuntelemista työssä?

Kiitos paljon!

▪ **Mukavaa syksyn jatkoa ja joulun odotusta 😊**